DISSERTATIO INAVGVRALIS CHIRVRGICA

DE

HYDROPE TVNICAE VAGINALIS TESTICVLI EIQVE MEDENDI VIIS VARIIS

QVAM

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO DVCE AC DOMINO

DOMINO

CAROLO AVGVSTO

DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE ET GVESTPHALIAE LANDGRAVIO THVRINGIAE REL.

CONSENSV

GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQVE IN MEDICINA ET CHIRVRGIA HONORIBVS AC PRIVILEGIIS RITE CAPESSENDIS

A. D. XX. IVLII CIϽIϽCCLXXXII.

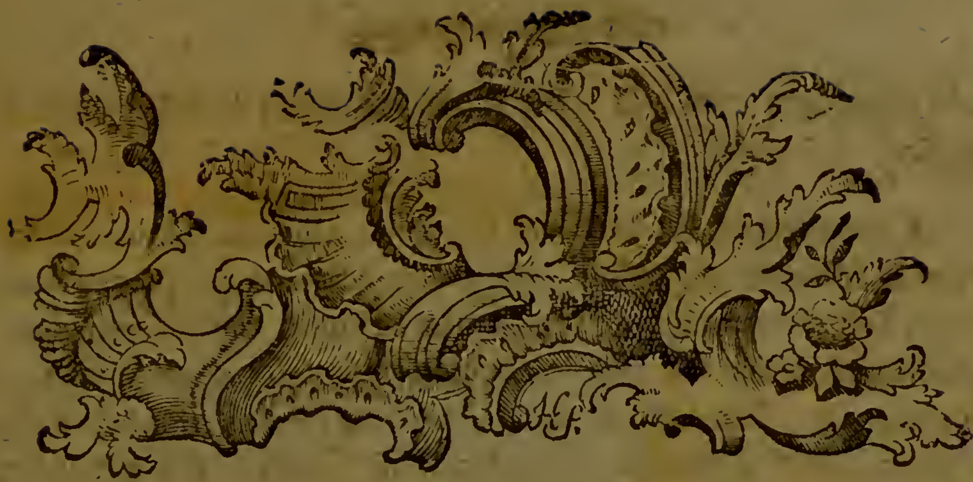
PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

HENRICVS ERNESTVS IVSTI

ROTLEBERODA - STOLLBERGENSIS.

JENAE LITTERIS MAVKIANIS

§. I.

De hydrope tunicae vaginalis teſticuli iam acturus, minus ſollicitus ſum de ipſius morbi definitione, quia naturae eius atque conditionis cognitionem ex denominatione facile aſſequimur, quippe qui non niſi praeternaturalis humorum ſub teſtis tunica vaginali collectio haberi debet.

§. II.

Ante vero, quam in ipſius argumenti pertractatione vlterius progrediar, deſcriptionem aliquam certe partium affectarum anatomicam praemittere non alienum videtur.

Teſtium *inuolucra* ſunt et *communia*, quae cutis cum cuticula, ſubſtantia celluloſa et tunica dartos formant, et *propria*, nimirum tunica vaginalis teſticuli et tunica albuginea. Tunica vaginalis laxe inuoluit teſticulum, ita, vt ſuperius, anterius, interius et maxima ex parte poſterius libere propendeat, E con-

trario albuginea cum ipsa testis substantia aeque ac epididymidis, arctissime cohaeret.

Alius vero est situs testium in foetu, alius in homine nato. In foetu adhuc in abdonime, ubi etiam formantur, ponc peritonaeum delitescunt, ibique tela tantum cellulosa compactiori, quae vera est peritonaei continuatio, multis vasis instructa lymphaticis, obuoluuntur. Haec est sic dicta *albuginea tunica.* Instante uero partu, sensim descendunt testiculi ad loculos seu processus, quas format peritonaeum, per annulum abdominis in scrotum traductos, quorum substantia tela est cellulosa compacta. Plerumque patent in foetu hi loculi, ideoque hoc tempore immediatam cum cauo abdominis communicationem habent, vt absque vllo impedimento et commode satis huc descendere possint testiculi.

Non ita multo post partum haec communicatio intercipitur, hiatu fere clauso, vt caeteris visceribus denegetur aditus. Testiculi vero in vaginali libere propendent, nec vspiam cum illa cohaerent, excepto eo loco, ubi in parte fere superiori et posteriori tunica vaginalis intime coniungitur cum albuginea testium, eique tam firmiter adhaeret, vt distincte satis perspicere possimus, vtrique huic tunicae vnam eandemquae esse originem.

§. III.

Intra harum tunicarum cauum vasa exhalantia fluidum quoddam deponunt, quod impedit, quo minus tunicae coalescant; Illud enim numquam non animaduertimus in statu sano. Quodsi vero istius humoris eadem quantitas, quae sensim exhalatur, sensim quoque non resorbetur, vel si vasorum resorbentium function-

functiones, ex quacumque tandem sit causa, inhibentur, ibi magis magisque, confluit, et quia praeter ista vasa, nulla alia natura data est via, per quam latex defluere possit serosus, debet is profecto, mole sua quotidie aucta, distendere tunicam vaginalem, et tali modo gignere hydropem tunicae vaginalis testiculi.

§. IV.

Ex structura ergo tunicae vaginalis, iusto tempore clausae, facile intelligere possumus, cur humores neque ex tunicae vaginalis interstitiis in abdomen ascendere, neque ex hoc in illud descendere iterum queant, vt olim crediderunt, sed necessario intra tunicam vaginalem, nisi per artem educantur chirurgicam, manere debeant. Quandoque tamen vsu euenit, vt eo iam tempore, quo loculi seu processus peritonaei nondum sunt clausi, id est, in foetu, vbi adhuc latent testiculi in abdomine, tanta humorum ex cauitate abdominis collectio in his processibus facta sit, ut, loculis post testium descensum clausis, per vim vasorum absorbentium diminui et dissipari amplius nequeat. Hinc moles quotidie augetur, et tumor scroti sensim pedetentimque oboritur, qui vocatur *hydrops tunicae vaginalis testiculi congenitus.* Hic morbus non adeo rarus est, vt vulgo creditur, sed plerumque pro pneumatocele falso habetur.

§. V.

Supersunt adhuc tres formae hydropis scroti, *Anasarca* nimirum, symptoma hydropis totius corporis, cuius sedes est in tela cellulosa scroti; deinde *hydrops tunicae vaginalis vasorum spermaticorum*, qui sedem suam habet in cellulis huius tunicae. Veterum cognitio huius morbi falsa erat, quia credebant, hanc

tunicam aeque, ac vaginalem, ſaccum formare, quo incluſa ſint vaſa ſpermatica, quique etiam humores contineat. At enim vero ſic dicta haec tunica nihil eſt, niſi tela celluloſa multis atque magnis inſtructa cellulis, quaeque vaſa ſpermatica in abdomine inueſtit, iisque modice adhaeret. Simulac vero per annulum e cauitate abdominis egreſſa eſt, ſubſtantia compactior et cellulae multo minores fiunt. Denique huc ſpectat *hydrops cyſticus*, qui ex collectione humoris in vnica tantum cellula] tunicae ſic dictae vaginalis funiculi ſpermatici oritur, quam ſenſim diſtendit. Hic morbus adeſſe poteſt, ſalua et perfecte ſana reliqua huius tunicae parte.

§. VI.

Morbus vero, de quo nobis ſermo eſt, neque cum anaſarca ſcroti, neque hydrope tunicae vaginalis vaſorum ſpermaticorum, neque hydrope cyſtico iam nominatae tunicae, quidquam commune habet, ſed eſt morbus per ſe, vereque topicus, qui ſola vaginali tunica teſtis continetur. FALLOPIVS (*a*) hanc aegritudinem, licet veram eius non ſatis perſpexerit originem, cognouit tamen, et exquiſite deſcripſit: „*Hydrops, inquit, tunica etiam vaginali ſaepe includitur, et ab hydrope tunicae vaſorum ſpermaticorum dignoſcitur, quia in hac ſpecie morbi teſticulus ab aquis ſeiunctus eſt, et facile tactu percipi poteſt, minime vero in illa, quia humores et teſticulus in eodem ſunt loco; atque ideo aquis circumdatus eſt.* Optimam vero et accuratiſſimam huius hydropis ſpeciei deſcriptionem PAVLLVS AEGINETA (*b*) nobis reliquit; „ *Humores*, ait, *colliguntur maxima ex parte in tunica ery-*

(*a*) Obſeruat. Anat. Venet. 1564.

(*b*) Lib. De Re Medica L. VI. C. 62. p. 576. Coll. Steph.

erythroide, quae ambit testiculum in parte anteriori, vbi haec membrana a testiculo maximae distat.„ Secundum WARNERI (c) obseruationes incolis australis regionis familiarior est morbus, quam qui frigido sub caelo viuunt. At enim vero in Anglia quoque frequens est. Nulli parcit aetati, sed aeque adultiores, ac infantes, quibus saepe est connatus, diro malo obnoxii sunt. Mox dextrum, mox sinistrum scroti latus occupat, quandoque etiam vaginalis vtriusque testiculi eodem morbo tenetur, quamuis inter harum tunicarum caua plane nulla sit conspiratio. Tumor non semper vnam eandemque habet magnitudinem: haec enim a maiori aut minori humoris plerumque pendet collectione; plerumque dico, quia haud raro non praeternaturalis solum scroti et vaginalis tunicae crassitudo, verum morbosum etiam testiculi incrementum tumoris magnitudinem adauget. Modo maior, modo minor, et ab initio rotundus est tumor, formamque habet testiculi, sensim vero fit piriformis, quo tempore inferior eius diameter superiori longe antecedit magnitudine. Porro sub initio ad tactum mollis est, tandem vero, mole perpetuo aucta, tantam acquirit duritiem, vt pressui digitorum aut parum, aut nihil prorsus cedat: in quo statu prae se fert speciem sarcoceles et scirrhosi testiculi. Vt plurimum absque omni est dolore, et, quae WARNERI est opinio, propter tunicarum sensibilitatem deficientem et expansionem tunicae vaginalis pressumque albugineae et testiculi sensim auctum. Neque hoc tempore inflammatio subest, nisi sit causa morbi; Tunc enim omnino secum adfert dolorem, inprimis in partibus aponeuroticis. Quo maior copia humoris, eo difficilior est status et conditionis testiculi diagnosis, quae tamen ad morbum sanandum summe necessaria est.

 In

(c) An Account of the Testicles etc. Lond. 1774.

In genere vero vbi magna etiam aquarum moles tumorem effert, testiculus tamen sanus est, licet quidam crediderint, testiculum perpetua inundatione morbosum fieri, et nexus vasorum hoc incremento destrui. His autem aduersatur experientia. Saepe enim magna humorum euacuatur quantitas, sano adhuc testiculo: namque status morbosus testiculi non est effectus humoris effusi, sed potius causa. Testis scirrhosus impedit, quominus humorum circuitus rite fiat, obstructa sunt vasa, et ex hac causa morbosa seri collectio in spatio tunicae vaginalis facile oritur. Tunc vero maximam voluminis partem constituit morbosus testiculus, minime humores, quorum exigua quantitas secundum auctorum obseruationes hoc tempore vt plurimum esse solet, quid! quod prius eiusmodi conditio testiculi adest, quam ulla humoris accumulatio sentiatur.

§. VII.

Quod ad opiniones auctorum aeque falsas ac diuersas attinet, morbus variis ex causis oritur. Quidam enim non dubitant, quin causam in vasa seminis cum emulgentibus coniiciant. Hildanus (*d*) itaque, Bonnetus (*e*), Dodoneus (*f*), Schenckius (*g*) et alii errorem loci vrinae incusant, et ex hac ratione, hydropem tunicae vaginalis, causa interna exortum, semper fere sinistrum occupare testiculum, credunt, quem inundet latex serosus, per venam spermaticam sinistram ex renali sinistra ad illam traductus. Hos omnes autem Carol. Musitanus (*h*) ob hanc

(*d*) Opera omnia Obseruat. Chir. Cent. IV. Obs. 56.

(*e*) Sepulcret. Lib. III. Sect. XXIX. Obs. 21. §. 3. Schol.

(*f*) Obs. Cap. 39 et 40.

(*g*) Lib. II., de hydrope Obs. 6. 7. 10.

(*h*) Chirurgia T. I. Cap. 57. pag. 260.

hanc ſententiam vituperat. „*Putarunt*, *inquit*, *vulgares chirurgi*, *hydrocelen in ſcroto non generari*, *ſed a partibus ſupernis aquam deſcendere*, *ſed haec ſunt inſulſitates*.„ Quidam ſtatuunt, eiusmodi ſcroſum laticem in ſcrotum deſtillare a vaſis vrinariis illud ad veſicam deferentibus, ſi in eorum tunicis raritas aliqua vel a naturae primordiis facta ſit, vel temporis proceſſu per vim acrioris vrinae ſuperuenerit. Crediderunt alii, aliquid humoris aquoſi a rene ad ſcrotum defluere, ſed quales ductus id efficiant, non docent. FABRICIVS ab AQVAPENDENTE (*i*) cum LANFRANCO contendit, morbum quandoque ſolummodo eſſe ſymptomaticum, et hydropem vniuerſi corporis comitari. Alii ſtatum morboſum hepatis in cauſarum habent numero, quo iure, neſcio.

§. VIII.

Adhuc ſub iudicie lis eſt, quae ſit huius morbi vera cauſa proxima. Quidam in ſtatu varicoſo vaſorum ſpermaticorum eam poſitam eſſe aiunt, et fortaſſis RVYSCHIVS (*k*), qui fouet hanc ſententiam, illud exinde coniicere voluit, quia in hominum cadaueribus, qui hoc morbo laborarunt, varicoſa vaſa ſpermatica inuenerat. Rectius MORGAGNIVS (*l*) ſenſiſſe mihi videtur, qui morboſa conſtitutione internae tunicae vaginalis, et externae tunicae albugineae teſtis cauſam primariam contineri affirmat. Equidem ſic exiſtimo, omne id, quod humorum exhalationem in hoc cauo auget, vel neceſſariam humorum ſorbitionem impedit, idoneam cauſam conſtituere, ex qua morbus ducere poſſit originem.

(*i*) Pentateuch. Chir. Lib. I. P. I. Cap. 27.

(*k*) Aduerſar. anatom. Decad. III. p. 20.

(*l*) De ſedibus et cauſis morbarum L. II. Ep. 20. Obſ. 24. p. 196.

nem. Quare WARNERVS (*m*), non alienus a re, debilitatem et relaxationem tunicarum et vaſorum, horumque ſubitam lacerationem, vel irritationem, quae ex imflammatione aut vehementiſſimo dolore oritur, quibus afficiuntur vaſa lymphatica, ideoque turbatas vaſorum exhalantium et abſorbentium functiones, huius aegritudinis cauſam pronunciat. Ecquis itaque meliorem huius hydropis ſpeciei aetiologiam iam tradidit litteris, quam BOERHAAVIVS (*n*)? *Fit hydrops, inquit, inuolucri vaginalis teſtis, ſi humor ibi ſecretus non reſorbetur ſuis vaſis, ſed ſtagnat, accumulatur, veſicam ſuam diſtendit in immenſum ſaepe; aut ſi ruptis et obſtructis vaſis itidem colligitur: Obſervatum fuit hunc morbum produci ab omni cauſa, quae valet liquidum ſeroſum ita coërcere, vt redire nequeat in venas, ſed ſtagnet, vel ipſa vaſa rumpat ita, vt intra membranulas effundatur, aut vaſa reducentia a cauitatibus ita obſtruat, et liquida in cauitatibus depoſita tam parum moueat, vt non exhalent, nec reſorbeantur.*„

Eadem fere MVSITANVS (*o*) nos docuit. „*Oritur, inquit, hydrocele, cum ductus lymphatici intra teſtium tunicas contenti, vel occluduntur, ex quorum occluſione nimii non purgantur latices, et per haec vaſa impeditur tranſitus; vel a lymphae copia rumpuntur, vel liquoris acrimonia eroduntur. Huc etiam ſpectat vaſorum debilitas et raritas, praecipue accedente aliqua cauſa externa, vt percuſſione vel compreſſione.*„ Ad tardiorem aut celeriorem tumoris amplificationem haud parum ſana confert conſti-

(*m*) L. c.

(*n*) Aphor. de cognoſc. et cur. morb. Apho 1227. 1228.

(*o*) L. c.

constitutio corporis. Sensim plerumque increscit, et ab initio parua est ac sine vllo incommodo tumor tunicae vaginalis, qui ex debilitate et relaxatione, fortassis etiam vasorum lymphatico-rum exhalantium laceratione, proficiscitur, cum e contrario summa vasorum resorbentium debilitate et intercepto humorum circuitu morbus subito augeatur.

§. IX.

Iam vero quaeramus, quodnam sit signum huius morbi primarium. Licet omnes omnino auctores tumoris pelluciditatem tale signum declarauerint, nihilo secius tamen est omnium longe fallacissimum. Haec enim non aeque ab humoribus, ac ipsis potius tunicis, quae illos includunt, vnice pendet. Collectionis saccus, vt magni BOERHAAVII (p) verbis vtar, qui pelluciditatem tumoris signis huius hydropis quoque annumerat, candelae lucenti expositus, cernitur quidem clarus, verum non semper radii lucis admotae translucent. Tunicae enim vaginalis crassitudo augetur, praecipue si malum sit inueteratum (q), quid? quod integumentorum communium crassitudo saepe tanta est, vt radii lucis ea ne possint quidem penetrare. Contra vero si morbus adhuc recens est et subito ortus, neque integumentorum diameter vltra, ac par est, auctus, candela admota per saccum aliquo modo cernitur. Interea illud quoque debetur humoribus qui partim nimia sua copia impediunt, quominus lux translucere queat, partim vitiosi sunt. Non semper enim limpidi, sed etiam haud raro turbidi, imo sanguinei, vt CELSVS (r) et PAVLLVS AEGINETA (s) iam mone-

(p) L. c.
(q) MONRO an Essay on the Dropsy p. 165.
(r) De Re Medica Lib. VII. Cap. 18.
(s) L. c.

nuerunt, fufci, liuidi ac fere nigricantes, quin etiam coagulati inueniuntur. Tutiffimum et certiffimum ad morbi diagnofin efficiendam tactus eft, nifi quando haec difficilis redditur morbi complicatione. Quandoque enim fit, vt coniunctus fit cum hydrope tunicae vaforum fpermaticorum, hydrope cyftico et ofcheocele. Interea hae complicationes rariores putandae funt, de quibus tamen, quia notari omnino merentur, infra pluribus dicere animus eft.

§. X.

Quodfi ergo morbus fimplex eft, funiculus fpermaticus eo loco, vbi tefticulum intrat, ad annulum vsque abdominis accurate et diftincte tactu percipi poteft, ac tumor intra funiculum propendet fpermaticum. Accidit autem, vt tunica vaginalis aquarum mole veluti furfum attollatur, ideoque vix ac ne vix quidem funiculus amplius difcerni poffit. Attamen fi, qualis fit harum tunicarum pofitus et figura, ex anatome bene perfpectum cognitumque habeas, facile veram et tutiffimam hydropis tunicae vaginalis affequi poffimus diagnofin. Vaginalem enim tunicam laxe inuoluere tefticulum, fupra iam expofui; attamen ifta non prorfus, vt quidam credidere, libera eft, fed in tefticuli parte pofteriori, fere media, magis tamen fuperius, albuginea itaconiuncta eft, vt inde euidens fit et perfpicuum, vaginalem teftis et albugineam vnam eandemque habere originem. Idem ille locus, quia propter ftructuram ab aquis immunis, atque hanc ob caufam ad tactum durus eft, digiti exploratione facile detegitur atque cognofcitur, et fic morbi natura rite definitur, cum e contrario tumor; qui circumcirca eft, nifi femper mollis fit, nec aquarum fluctuatio fentiatur, preffui ta-

men

men, in ſummo etiam morbi gradu, aliquantum concedat, licet illico reſiliat. Hic vero locus digito prementi reſiſtit, et, preſſu continuato atque aucto, dolor ille ſingularis teſticuli conquaſſati excitatur. Signum illud non ad veram ſolum morbi diagnoſin, verum ad illius etiam ſanationem ſuſcipiendam perneceſſarium et maximi momenti eſt. Punctura enim ſeu inciſio vbique, eo loco tantum excepto, vbi vtraque tunica coaleſcit, ideoque teſticulo et epididymidi facillime inferri poteſt laeſio, expers eſt omnis periculi. Hac re facile diſtinguitur non tantum ab anaſarca ſcroti, quae vbqiue aequali modo tumet, in qua nullus locus tactu percipi poteſt durus, et tumor vbicumque cedit digiti preſſurae, nec illico reſilit; ſed quoque ab hydrope cyſtico tunicae vaginalis funiculi ſpermatici, qui fere eandem habet figuram, ac hydrops tunicae vaginalis teſticuli; tumor vero aequalis eſt, nec locus digiti appoſitu durus perſentiſcitur. Porro in enterocele teſticulus intra tumorem tactu diſtingui poteſt, isque etiam ad annulum vsque abdominis aſcendit.

§. XI.

Maiorem vero teſticulus ſcirrhoſus meretur attentionem, qui ad collectionem laticis in tunica vaginali multum confert, ſiquidem vaſorum reſorbentium functiones facile euertere poſſit, et ex hac cauſa ſaepe coniunctus cum hac ſpecie hydropis ſit. Difficilem ergo reddit huius morbi, ſimplicis nimirum, diagnoſin, quam tamen ad perfectam medelam ſumme neceſſariam eſſe, nemo in dubium vocabit. Vno enim ore medici teſticuli ſcirrhoſi ſuadent extirpationem. Verum enim vero quia humoris collectio eſt effectus ſcirrhoſi teſticuli, ex praegreſſis coniectura facile aſſequimur, morbum praeſentem eſſe complicatum. His

 addas

addas dolorem, duritiem et inaequalitatem, quae omnia notantur, antequam adfuerit aliqua fluctuatio. Porro funiculus spermaticus morbosus inuenitur, et plus minus crassa, anfractibus vndique interstinctavaricibus que plena eminentia suboritur. Hic morbus multum differt a simplici hydrope tunicae vaginalis, quamuis etiam magnitudo testiculi praeter naturam augeatur, quoniam, vt obseruationibus constat, illius et funiculi spermatici vasa aliquomodo, distenduntur. Hydrops autem tunicae vaginalis adesse potest absque omni morbosa testiculi conditione, id est, vasa spermatica nihilominus suo munere rite perfunguntur. Humoris ergo collectio est effectus scirrhosi testiculi, tuncque peculiari et ab ea, quae hydropi tunicae vaginalis competit, longe diuersissima opus est medendi ratione. Etenim hic punctura aut incisio ad aquas euacuandas non solum irrita foret, sed tristissimum quoque haberet euentum, quin ipsam haud raro inferret mortem. Laticis euacuatio ad morbi sanationem nihil facit, quia symptomata tantum, caussam vero; obstructionem scilicet vasorum et duritiem testiculi, non aufert. Eandem testis venereus desiderat circumspectionem, qui itidem ad illius similitudinem accedit, et tamen, vt morbus antea descriptus, longe aliam medendi viam requirit, ac aegritudo, quam huc vsque descripsimus. Ex historia morbi autem et vita praegressa fere dignoscitur. FABRICIVS HILDANVS (t) et Cl. POTT (u) nos satis superque docuere, quanta sit pernicies, quantum periculum pertimescendum a peruersa medicatione. Alia enim est curatio testiculi scirrhosi, alia herniae humoralis seu testiculi venerei, alia hydropis tunicae vaginalis testiculi.

(t) L. c.

(u) Abhandl. von dem Wasserbruch etc. a. d. engl. übers. Koppenhag. 1770.

§. XII.

§. XII.

In genere duplicem habemus medendi viam, *palliatiuam* et *radicalem*. Vtraque cernitur operatione chirurgica. Quidam medicamentis internis et externe adplicatis morbum depellere tentarunt, quare apud veteres magnam medicamentorum farraginem commendatam inuenimus, femper vero absque vllo fere fucceffu adhibitam. Attamen fi fides habenda WARNERO (*w*) eft, haudraro in infantibus, nunquam in adultioribus, medicamenta euacuantia, iufto temporis interuallo repetita, irritantia atque adftringentia, parti morbofae externe applicata, hunc morbum feliciffime fuftulerunt (*x*).

At vero medelae palliatiuae ea eft ratio, vt incommoda, quae tumoris pondus et magnitudo infert, quoad eius fieri poteft, auferantur, idque fit humorum euacuatione. Senfim vero quia fedes morbi intacta relinquitur, noua fcaturit aquarum moles, eamque ob rem iteranda operatio eft. Haec, in fe fpectata, nullius, maioris vero momenti eft inftrumentum, quod in auxilium vocatur, atque locus, quo punctio inftituitur.

§. XIII.

Alii vfi funt cultro acuto, alii acu triquetra, cannulae fulcatae immiffa. Minus autem expectationi fatisfacit vulnus cultro inflictum, cuius labia, cultro extracto, ftatim coeunt, quare cannulam inducere cogimur, qua acus triquetra iam inftructa eft. Melius itaque acu perficitur paracentefis. Quaeritur autem, quinam locus ad puncturam maxime

(*w*) L. c.

(*x*) MONRO Med. Eff. and obf. Vol. V. P. I. p. 312.

xime sit idoneus. Cum ex iis, quae supra iam exposuimus, satis pateat, eorum falsam esse opinionem, qui putant, testiculum in vaginali nullis vinculis ligatum propendere, et in superiori tantum parte adhaerere, nec arctissimam tunicae vaginalis cum albuginea coniunctionem in parte posteriori et fere media cognitam habent; puncturam hoc loco institutam propter metuendam testiculi et epididymidis laesionem esse periculosam, quilibet facile perspiciet. Quid? quod intima harum tunicarum cohaerentia impedit, quominus humores effluere possint. Locum ergo ad punctionem aptissimum inuenimus in infima scroti parte, quia tunica vaginalis a corpore testis hic quam maxime distat. Sic autem fieri solet operatio. Scrotum manu sinistra comprimitur, vt humores ad intimam sacci partem veluti confluant, et tumor resistat acui triquetrae, qua integumenta ita perforantur, vt cuspis eius extrorsum et antrorsum dirigatur. Post puncturam cannula, acu extracta, in vulnere relinqitur, et denique haec, humoribus eductis, quoque extrahitur. Iam vero non possum, quin Cl. Pottii (*y*) sequar sententiam, ex qua vsum fomentationum aliorumque medicamentorum resoluentium post operationem vulneri adplicandorum aspernatur, quae, vt ait, apud veteres ad recidiuum morbum praeuertendum magno numero praescripta et commendata legimus. De qua sententia sectiones anatomicas et experientiam appellat. Linteo carpto et suspensorio contentus est, nec puncturam vllius esse momenti, nedum periculi plenam, et saepe intra aliquod horarum spatium coalescere vulnus, interdum quamuis rarius, inflammari, et leuiter suppurare, quandoque vero ad tunicam vsque vaginalem penetrare, ac medelam efficere radicalem. (*z*) Interdum

(*y*) L. c.

(*z*) Saviard Obs. Chir. obseru. 49.

terdum gangraenam, periculum, quin etiam mortem ſequi puncturam, idem auctor (a) eſt.

§. XIV.

Iam antiquiores medici, vt et recentiores, multas litteris commendarunt medendi vias ad perfectam curam obtinendam, easque ob morbi notionem variam varias. Quisque enim ex praeiudicata opinione hanc illamque medelam praeferebat, et euentum votis reſpondiſſe gloriabatur. Sic LEONIDES (b) vſtionem omnibus aliis auxiliis anteponendam putabat, GVIDO de CAVLIACO (c) cauſticis medicamentis folliculum conſumebat, orſenico eſcharam faciebat, et ſaccum ſuppuratione deuaſtabat, VALESCVS de TARANTA (d) curationem narrat ab ipſius ſodali peractam, qui ductum folliculum in hydrocele latentem perforauerit, aquam expreſſerit flaueſcentem, et ſetaceo malum denique ſuperauerit. AMBROSIVS PARAEVS (e) totam aperire hydrocelen et ſetaceum traiicere ſuadet. AMATVS LVSITANVS (f) hydrocelen repetita inciſione ſanauit. PETRVS FRANCO (g) ſetaceo quidem vſus eſt, eam vero medendi rationem omnibus aliis praefert, ſub

(a) POTT an Account of the Hydrocele, Obſ. 21. 22.

(b) LEONIDES de hydrocele. vid. AETIVM Tetrabibl. IV. Serm. II. c. 22. p 692. Coll. Steph. Cap. 21. et RHAZEVM Lib. XI. de hern. omnis generis.

(c) Chirurgia, Tract. VI. Doctr. II. Cap. 1.

(d) De medend omnib human. corpor. affectibc pag. 333.

(e) Collect. oper. chir. Lib. VII. Cap. 17.

(f) Curat. med. Cent. II. Cur. 84.

(g) Traité des hernies

ſub qua totum ferro aperitur ſcrotum, turunda immittitur, et vulnus lente conſolidatur. GVILIELMVS FABRICIVS (*h*) hydroceles ſanationem inciſione, tunica, aquae ſede, ligata, abſoluit. DANIEL SENNERTVS (*i*) inciſionem at AVICENNA (*k*) ſcalpellum et cauterium commendat. MARC. AVR. SEVERINVS (*l*) ſaccum ſcalpello candente perforauit et ſetaceum traiecit. ZACVTVS LVSITANVS (*m*) per ſyphonem immiſſum hydrocelen ſanauit. THOMAS BARTHOLINVS (*n*) hydroceles ſanationem tutam eſſe per ſimplicem puncturam, teſtatur. BERNARDINVS GENGA (*o*) tubuli vſum, per factam inciſionem exiguam immiſſi, et acus BARBETTI, improbat, laudat ſetaceum, quod CORNEL. SOLINGEN in vſum vocauerit. CHABERT (*p*) de effectu exoptatiſſimo cauſticorum in hydroceles ſanatione gloriatur, contra IO. NEPOM. ab HVMBVRG (*q*) neque ſetaceum, neque acum triquetram, neque cauſtica medicamenta perfecte ſanare hydrocelen, ſed neceſſe eſſe, vt ſaccus per longitudinem diſſecetur, experimentis comprobare auſus eſt. THEODORICVS (*r*) ait, „*Cura hydroceles eſt, vt incidatur cutis teſticulorum ſectione ampla, longitudine: excorietur, donec ad locum aquae peruenias, deinde perfora.*

(*h*) Obſ. chir. Cent. IV. obſ. 65.

(*i*) Medic. pract. Lib. III. P. IX. Sect. I. Cap. 7.

(*k*) Lib. III. Tract. I. Cap. 6.

(*l*) De efficac. med. Lib. II. P. I. Cap. 78.

(*m*) Prax. med. admir. Lib. II. obſ. 84.

(*n*) Obſ. med. ab HENR. et MOINICHEN. obſ. 18.

(*o*) Anatom. chirurg.

(*p*) Obſeruations de chirurgie

(*q*) Obſeru. de hydrocel. cur. rad.

(*r*) Chirurg. Lib. III. cap. 36.

fora, vt aquae effluant. Inuestiga, num testiculus sit corruptus. Qui si fuerit, cum ferro calido incidatur, extrahatur, deinde curetur vulnus, donec sanatur. Quando dimittitur testiculus corruptus, aegritudo patitur recidiuam." Quae omnia iisdem verbis scripta iam legimus in BRVNI Chirurgia (*s*). CELSVS (*t*) commendat extirpationem tunicae vaginalis, PAVLLVS AEGINETA (*u*) laudat incisionem et extirpationem, BERN. GORDONIVS (*w*), IO. ANGLICVS (*x*), LVCIDARIVS (*y*) et HOLLERIVS (*z*) cauterium in deliciis habent, cuius vsum CAROL. MVSITANVS (*a*) improbat. "*Nonnulli scrotum, inquit, vt aquam educant, cauterio aperiunt, verum perperam faciunt. Nam vlcus inde succedens difficulter sanatur, quia hydrocele est scroti hydrops. Hydropicorum autem vlcera, teste* HIPPOCRATE (*b*), *aegre sanantur.*" Porro IO. ZECCHIVS (*c*) et IO. PVLVERINVS (*d*) laudant sectionem.

BOISSIER de SAVVAGES (*e*) recenset varias medendi vias: "*Radicalem curam, inquit, obtinebis sectione in scroto facta, ope*

(*s*) Chirurg. magna Lib. II. Cap. II.

(*t*) L. c. Cap. 19. de test. natur. et morbis eorum.

(*u*) L. c. Lib. VI. Cap. 62.

(*w*) Opusc. med. Part. VII. Cap. 7.

(*x*) Prax. med. Rosa angl. dicta, de hern. p. 166.

(*y*) Tractat. quartus Cap. 12. de hernia

(*z*) De Morb. Intern. Lib. *II.* Cap. 62.

(*a*) Chir. T. I. Cap. 57. p. 263.

(*b*) Aphor. Sect. *VI.* Aph. *VIII.*

(*c*) Consult. medic. consult. LX*III.*

(*d*) Medic. Pract. Cap. 100.

(*e*) Nosolog. Method. T. *I.* p. 168.

ope ſcalpelli a ſuperioribus ad inferiora; porro ope cauſtici, quo longitudinaliter ſcrotum aperies, deinde adhibito ſetaceo, quod ope acus grandioris per ſupremam ac lateralem ſcroti partem deorſum traiicies. Sunt et aliae methodi, vt illa RVYSCHII et MARINI, quarum etiam HEISTERVS (*f*) mentionem facit. RVYSCHIVS (*g*) ſcrotum in ſuperiori et laterali parte incidebat, et ad exicitandam inflammationem et ſuppurationem ciendam, turundam, vnguento roſaceo, mercurio praecipitato rubro permiſto, illitam, per vulnus traiiciebat. Hanc imitatus eſt MARINVS (*h*), ea tamen cum mutatione, vt loco turundae cereo digiti craſſitudine et trium digitorum transverſorum longitudine vteretur. SHARP (*i*) ſimplicis inciſionis feliciſſimum ſucceſſum multis firmat experientiae teſtimoniis, PLENCKIVS (*k*), praeter ſolam inciſionem, omnes alias damnat medendi vias, BERTRANDI (*l*) teſtatur, hydropem teſtis tunicae vaginalis inueteratum ope ſetacei ſeu turundae propter haud idoneum puris fluorem difficillime perfecte ſanari, nec cannulam absque magno periculo et grauioribus ſymptomatibus, vt ipſe expertus ſit, in vulnere relinqui.

DELATTRE laudat (*m*) inciſionem, damnat cauterium ex rationibus, et ſetaceum plerumque ſerius, ſaepe vero nunquam prodeſſe,

(*f*) Inſtitut. Chir. P. II. Cap. 122. p. 792.

(*g*) Aduerſar. Anatom. Dec. II. p. 22.

(*h*) In prattica delle principali operazioni etc. p. 230.

(*i*) A cirtical Inquiry into the preſent ſtate of ſurgery p. 87.

(*k*) Neues Lehrgebaeude von Geſchwuelſten XV. Claſ. p. 186. verſ. germ.

(*l*) Abhand. von den chir. Operat. a. d. Ital. uberſ. Wien 1770.

(*m*) Iournal de Medic. et chirurgie T. XXXII. Par. 1770.

prodeſſe, teſtatur. SCHMUCKER (*n*) curam radicalem inciſione, ſine vllo grauiori ſymptomate, obtinebat, id quod WARNERVS (*o*) etiam expertus eſt, licet poſtea turundam ſemper in vſum vocauerit, at vero HVME (*p*) iniectionem ſpiritus vini ex eadem ratione magni facit.

Quaedam vero horum auxiliorum ex materia chirurgica ſunt proſcripta, quia ex falſis ratiocinationibus eorum vſu operam ſe perdidiſſe multi perſpexerint.

Huius generis ſunt, ait POTT (*q*), vſtio, ligatura et iniectio. Non opus eſt nobis auxilium, quod aquae deſcenſum ex cauo abdominis in tunicas vaginales impediat, quia ex anatomica harum partium cognitione, ſupra expoſita, facile intelligimus, aquae in abdomine retentae aditum ad involucra teſticuli propria eſſe praecluſum. Porro hos humores, ſua natura eſſe noxios, humorum deriuatione ad ſcrotum corpus aduerſus alios morbos muniri, atque ad morbi ſanationem gradatim obtinendam cannulam et turundam eſſe neceſſariam, nobis perſuadere non poſſumus.

§. XV.

Cura vero radicalis duplici modo efficitur, nimirum ſi vel eiusmodi inflammationis gradus in vulnere excitatur, vt tunica vaginalis teſticuli cum albuginea concreſcat, nouaeque aquarum collectioni nullus amplius locus ſit, vel ſi eum in finem tunica

 vagina-

(*n*) Chirurgiſche Wahrnehmungen 2ter Theil.

(*o*) L. c.

(*p*) L. c.

(*q*) Abhandl. von dem Waſſerbruche p. 142.

vaginalis aut ſuppuratione, aut cultro auffertur. Cum olim ſub curatione palliatiua caſu et fortuito imperfecta morbi ſanatio ſequeretur, ea, quae adhibuerant, auxilia, ad efficiendam curam radicalem profitebantur eſſe tutiſſima. Ea omnia autem quum inflammatio ſaepe in nonnullis tantum locis tunicae vaginalis et albugineae coalitum pepererit, itaque morbus denuo redierit, atque eorum vſus ſymptomata periculoſa, dolorem vehementem et fere mortem intulerit, generatim ad curam radicalem commendari non poſſunt. Septem ergo habemus medendi vias, nimirum per *Turundam*, *Cannulam*, *Iniectionem*, *Setaceum*, *Cauterium*, *Extirpationem* et *Inciſionem*.

§. XVI.

Rvyschivs (*r*) incidebat ſcrotum, et per labia vulneris turundam, vnguento roſarum, cum mercurio praecipitato rubro miſto, obductam, inducebat, vt inflammationis beneficio ſacci vaginalis atque albugineae coalitum, eaque via nouam aquarum ſcaturiginem intercipiendam efficeret. Warnervs (*s*) tumorem ſcalpello pungebat, et, aquis euacuatis, vulnus turunda quadam ex ſpongia filoque armata opplebat, poſt ſuperimponebat emplaſtrum, puotidie vero nouam ſubmittebat turundam ad tertium vsque diem, quo plerumque oriebatur inflammatio; licet haec interdum die ſecundo, interdum vel ipſo demum vndecimo ſecuta fuerit. Quo facto turundam extrahebat, et vulneri vnguentae mollientia et cataplaſmata imponebat. Ob inſecutam ſuppurationem ſaepe accidit, vt naſcerentur collectiones puris, eaeque integumentorum diſſectione educendas. At vero cum hac ratione non ſemper morbum perfecte ſanari, quandoque

(*r*) L. c. (*s*) L. c.

que etiam mala ſymptomata, vomitum, febrem, dolores abdominis cet. ſuboriri ipſe fateatur; multa ſunt, quae contra dicenda putes. Primo irritatio, quem turunda facit, nonnunquam nimis debilis eſt, atque hac ex cauſa et propter minus irritabile corpus vel plane nullam, vel particularem tantum inflammationem tunicae vaginalis excitat, vnde particularis quoque coagmentato et morbus recidiuus (*t*) ſequitur, quale vitium Pott (*u*) aliquoties animaduertit. Deinde anguſtia vulneris impedit, quo minus denuo collecti humores et pus liberius effluere poſſint, vnde noua collectio et inuolucrorum teſtis confectio, nec non ſymptomatum augmentum atque exacerbatio pertimeſcenda ſunt, quippe refricatur dolor, et febris vehementer augetur. Denique aegrotus de vita periclitatur, niſi chirurgus conditionem teſticuli antea ſatis cognitam habuerit atque compertam. Qui ſi qua ex parte fuerit ſcirrhoſus, propter ſtructuram vaſculoſam citiſſime in cancrum degenerat.

§. XVII.

Monroi (*w*) via medendi itidem conſiſtit in tunicae vaginalis et albugineae inflammatione, per cannulae irritationem cienda, harumque partium coalitu; cum enim, ait, quidam tantum inflammationis gradus ad tunicarum coaleſcentiam ſit neceſſarius, neceſſe eſt, vt chirurgus inflammationem augere et imminuere poſſit. Hanc praerogatiuam habet iſta methodus. Cannula enim, ſi quando irritatio et inflammatio iuſtos excedat limites, facile

 auelli

(*t*) Warnerus l. c.

(*u*) L. c.

(*w*) L. c.

auelli, et sic causa inflammationis auferri potest. Sequenti modo ergo, ex MONROI consilio, aggrediendum opus est. Tumor perforatur paracentero, latex, acu extracta, emittitur, et cannula in vulnere relinquitur, eum in finem, vt irritatione sua inflammationem concitet. HENR. MOINICHEN (x) hanc medelam iam proposuit. Paruam enim faciebat incisionem, atque sic specillum plumbeum, quo irritabatur vaginalis tunica, introducebat. Primo intuitu multum commendationis habere videtur ista curandi via, quia operatio chirurgica aeque breuis ac facilis est. Merito autem quaeritur, ex quibusnam signis iustus irritationis gradus, ad vniuersae tunicae vaginalis inflammationem necessarius, bene cognoscatur? Vnde scias, vniuersam tunicam vaginalem iam esse inflammatam? Quae omnia tuto satis definiri non possunt. Quare etiam de particulari inuolucrorum coalitu et morbo recidiuo metuere nos opportet. Porro cannulae acumen plus irritationis creat, quam ea pars cannulae, quae tunicam vaginalem attingit, quia acumen, mutato situ et motu corporis, semper ad testiculum adigitur, quem valde affricat et vellicat. Tunica ergo albuginea, siquidem maiori, ac vaginalis praedita sit sensibilitate vel irritabilitate, necessario magis, quam vaginalis, inflammatur. Quid? quod vaginalis, inprimis si morbo sub inueterato maiorem iam acquisiuerit crassitudinem, ne semper quidem inflammabitur, quia spatium, intra quod cannula facile ac leniter mouetur, nimis angustum, eaque vaginalis tunicae pars, quam attingit, nimis parua est. Debet ergo, tamquam corpus peregrinum, irritationem paullo maiorem inferre, quae autem ob auctam crassidudinem, indeque diminutam sensibilitatem, ad eam inflammandam non sufficit. E contrario autem ex causis supra expositis, vehemen-

(x) L. c.

mentiſſima albugineae inflammatio, teſte experientia, vnaque grauiſſima ſymptomata, nimirum dolores atrociſſimi ac vehementiſſima febris, oriuntur. Iſta medendi ratio ex eo tempore, quo POTT eam emendauit, mitior eſſe nobis quidem videtur, quippe qui per cannulam relictam in cauum tunicae vaginalis induxit cereum, propter molliorem ſubſtantiam lenius irritantem, at vero aperturam occludit tamen, atque ſic impedit, quominus euacuandi humores libere effluant. Fingamus etiam, cannulam ſeu per eam inductum cereum tunicae vaginalis inflammationem excitare, verum tamen non ad vniuerſum corpus pertinet, ſed in vulneris tantum vicinia haeret. Numquam ergo ex toto, ſed ex parte, cum albuginea coaleſcit, et ex hac cauſa cauum aliquod, nouae aquarum collectioni accommodatum atque opportunum, relinquitur. Quo maior corporis eſt ſenſibilitas, eo validior inflammatio, eoque certius ea in ſuppurationem tranſit. Pus vero, quod ob vulneris anguſtiam effluere nequit, ſenſim augetur, fit acre, putreſcit, vellicat, et vicinas partes corrodit; quare eius euacuatio citra voluntatem et expectationem noua integumentorum ſectione praeſtanda eſt. POTT experientia edoctus, quam raro iſta medendi via votis reſpondeat, quam facile graviſſima ſymptomata inferat, magis reprobat eam, quam laudat, quia propter inflammationis et doloris vehementiam tunicam vaginalem ſecundum longitudinem incidere coactus fuerit, antequam perfecte ſanatio ſequeretur.

§. XVIII.

SABATIER (y) multus eſt in iniectionibus ad curam radicalem obtinendam commendandis, et HVME, vt illius fert opinio, pri-

(y) Recherches hyſtoriques ſur la cure radicale de l'hydrocele vid. Mem. de l'Acad. de chir. T. V. Paris 1774.

primus fuit, qui iniectione ſpiritus vini inflammationem tunicae vaginalis concitare et hac ratione morbum ſanare tentauerit. Quia vero vehementiſſima ſequebatur inflammatio, MONRO vinum, et CAPDEVILLE duos trientes vini rubri et vnum trientem aquae vulnerariae ſimplicis cum viginti granis camphorae; CASTENET drachmas tres, SCHARP vnciam vnam, et MAIAVLD vncias duas ſpiritus vini iniiciendas putarunt. Horum exemplum quidem ſecutus eſt SABATIER, at infelici ſucceſſu, vt l. c. teſtatur. Tres enim illius obſeruationes notant, hoc remedium nihil praeſtitiſſe, morbum iterum rediiſſe, ac ſemper grauiſſima ſymptomata, inflammationem, vehementem tumorem ſcroti, dolores acerbiſſimos, febrem ſymptomaticam et vitae periculum intuliſſe. CAQVET decoctum roſarum rubrarum cum alumine, et LEVRET lapidis cauſtici grana duo cum vnciis quinque aut ſex aquae fontanae ſoluta, iniecerunt. Nihilo tamen ſecius le DRAN et DOVGLASS de iniectionum bono ſucceſſu dubitant, praecipue ſi morbus iam inueterauerit. Fluida enim iniicienda teſticulum atque tunicam irritant vaginalem; quae ſi nimiam ex malo inueterato contraxerit craſſitudinem, inflammatur quidem, ſed ſola tunica albuginea. Ex hac cauſa morbus raro, nec perfecte ſanatur, et teſticuli inflammatio et albugineae, quarum partium irritabilitas et ſenſibilitas magna eſt, dolores atrociſſimos, febrem ſyptomaticam aliaque grauiora parit ſymptomata. (z) Quid? quod inflammatio tranſit in ſuppurationem, vnde omnia incommoda, quorum mentio iam ſupra facta eſt, metuas.

§. XIX.

Ab antiquiſſimis temporibus in vſu fuit ſetaceum. GALENVS (a) enim aquam ope ſetacei extrahere iam praecipit, eumque

ſequun-

(z) SABATIER l. c.

(a) Method. Medend. IV.

ſequitur GVIDO de CAVLIACO (b), qui per aperturam in ſcroto factam, poſtquam humores emanauerant, acum, ſetaceo inſtructam, traiiciebat, idque, oleo et albumine oui illitum, extracta acu, relinquebat. Iſta curandi via ex longa iam aetate prorſum traditus fuit obliuioni, et vero eam nuper POTT (c) multis extulit laudibus. Omnibus aliis auxiliis, quin ipſi inciſioni, quam antea prae ceteris defenderat (d), eam praefert, facillime ſuſcipi poſſe ait, raro dolores excitare immoderatos, raroque alia ſymptomata inferre exitiabilia. Tumorem, vt mos eſt, perforat acu triquetra, cannula inſtructa. Humoribus extractis, per iſtam cannulam aliam adhuc argenteam quinque pollices longam, quae illam exacte opplet, per cauum tunicae vaginalis ad anteriorem et ſuperiorem vsque partem traiicit, atque ſic adigit, vt externe tactum feriat. Quo facto, ſpecillum ſeu acum cuſpide triquetra et funiculo ex filis ſerici albi inſtructam intromittit, eam partem vaginalis et inuolucrorum communium perfodit, quae extremam ſuperiorem cannulam attingit. Vtraque cannula extracta, et acu a funiculo ſeparata, finita eſt operatio. Ad ſpasmorum vehementiam infringendam viginti quinque guttas tincturae thebaicae exhibet. Tertio die oritur inflammatio, cuius ſymptomata, inprimis tumorem et dolorem, ſuſpenſorio, cataplaſmatibus emollientibus, clyſmatibus victuque accommodato mitigare annititur. Decimo die poſt operationem corticem exhibet, quia ſub hoc tempore tumor atque inflammatio plerumque euanuit, et quotidie quinque aut ſex fila extrahit. Aperturam linteo carpto,

(b) L. c.

(c) An Account of the Method of obtaining a perfect or radicale cure of the Hydrocele Lond. 1771.

(d) Abhandl. von Waſſerbr. l. c.

carpto, et ſcrotum emplaſtro cerato obtegit. Vulnus paruam puris quantitatem fundere, hacque operatione tunicam vaginalem ſolummodo inflammari, minime vero ſuppuratione conſumi, pro certo affirmat. Interea vero alii teſtes idonei obſeruationibus ſatis ſupperque oſtenderunt, inflammationi ſetacco concitatae non grauiora tantum ſymptomata, verum ſuppurationem etiam ſuperuenire. Puris vero fluor reprimitur, quia vtramque aperturam oppilat ſetaceum, ideoque reiteratae tunicarum inciſiones ſunt neceſſariae. Haec omnia SABATIER (*e*), ceteroquin de hac medendi via honorifice locutus, hanc obſeruationem nobiscum communicauit. „*Hanc operationem, inquit*, in homine ſexaginta octo annos nato, ſana autem corporis conſtitutione, faciebam. Laborabat morbo ſimplici, neque enim teſticulus, neque illius membranae morboſae erant. Altero die ſcrotum intumeſcebat, dolor et febris exoriebantur. Venam aegroto incidebam, ſcroto cataplasma emolliens anodynum imponebam. Quia vero die tertio ſymptomata exarſerant, iterum ſanguinem mittere cogebar, quod multum lenimenti adferebat. Quinto die mollitiem tumoris et fluctuationem animaduertebam. Hac re compulſus, per aperturas ſpecillum ſulcatum immittebam, et tunicam vaginalem, atque integumenta communia deorſum et ſurſum verſus ex longitudine duorum pollicum incidebam. Magna puris quantitas profluebat. Setaceum, vtpote quod poſthaec magis nocere potuiſſet, auferebatur. Vulnera, praecipue inferius, ad diem vsque decimum quartum pus abunde profundebant, tenſio et tumor euaneſcebant, et aegrotus corticis vſu vires amiſſas recuperabat. Idem vitium BERTRANDI et DELATTRE (*f*) in hac curandi ratione reprehendunt, et experientia

(*e*) L. c.

(*f*) L. c.

tia edocti, morbum setacei ministerio propter haud idoneum vel plane interceptum puris effluuium difficillime, saepius numquam perfecte sanari, testimoniis indubitatis comprobant. Nuperrime Cl. SOMMER (g), etiamsi huius methodi fautor eximius, hoc tamen incommodum memorauit, duplici casu supperaddito, vbi decimo die post operationem abscessus nascebatur; iure suo miratus, quod POTT hanc rem plane silentio transierit. Quod ad symptomata attinet grauia, quae quamcunque medendi viam comitantur, sunt inflammatio, tumor, dolor, febris et suppuratio. Ista symptomata setaceum vel parit, vel non. Si, eaque vehementia, quam commemorandam duxi, hanc ob causam omnibus aliis auxiliis non est praeferendum: Sin vero non parit, ab illius vsu perfectam sanitatem expectare non possumus. Ad sanationem enim radicalem inflammatio totius tunicae vaginalis et albugineae requiritur, haec vero in tam sensibili tunica vtique dolorem, tumorem, febrem, quin etiam suppurationem excitet necesse est; quae quam vera sint, ex iis, quae supra allegauimus, sat liquet. Interea POTT de felicissimo vsu setacei gloriatur, eaque vsum esse vno eodemque tempore in aegrotis, qui in vtroque latere hydrope laborauerint tunicae vaginalis, siue fuerint iuuenes, siue senes, nec unquam grauia vidisse symptomata, semperque morbum perfecte sanasse, affirmat. Quaedam vero, si quid video, ex nimio erga hanc curandi viam amore Cl. Auctor scripsisse mihi videtur. Paullo enim ante in alio libro (h), in quo vsum setacei multis quidem effert laudibus, ingenue tamen profitetur se minime affirmare posse, se nunquam in hac meden-

(g) Sammlung der auserlesensten Abhandl. für Wundarzte 1tes Stück p. 203. Leipz. 1778.

(h) Abhandl. von Wasserbruche l. c.

medendi via grauia vidiſſe ſymptomata. Non aliter, ac turunda et cannula, non ſingulari quadam vi, ſed more cuiusque corporis peregrini agit ſetaceum, quippe talia eam partem, in qua latent ſimiliter irritant atque inflammant. Quaeritur autem, vtrum haec irritatio ad vniuerſam tunicam inflammandam ſufficiat, praecipue ſi ex malo inueterato iam contraxerit craſſitudinem? Eam quidem (puto) inflammabit, at in vicinia tantum, quare ſpes perfectae ſanationis ob particularem coalitum ſaepe irrita erit. Quod ad apparatum atque ipſam pertinet methodum POTTII, haec multis implicita eſt ambagibus, quod in eam Cl. RICHTER (*i*) iam animaduertit. Huic longa incuruata acus triquetra, ſub acumine foramine inſtructa, per quod funiculus traiicitur, ad hanc operationem maxime idonea eſſe videtur (*k*), et WARNERVS (*l*) acu argentea incuruata, ſex pollicum longitudine, mucrone acuto, ex chalybe parata, vſus eſt.

§. XX.

Quia aegroti ab inſtrumentis acutis ſemper ſibi timent, ad hunc timorem auertendum quidam vſi ſunt cauſtico, quod ſcroto imponebant, atque ſic aquis ex tunicae vaginalis caro euacuandis viam parare ſtudebant. Sequenti autem tempore non ex hac cauſa ſolum, verum etiam ad inflammationem tunicae vaginalis excitandam adhibuerunt; Quid? quod etiam probe perſpexerunt, aperturas, acu triquetra factas, nimis anguſtas eſſe, atque puris effluuium remorari. Antiquiſſimis iam temporibus cauſticum in vſu

(*i*) Chirurgiſche Bibliothek 3. Band, 1. Stück p. 259.

(*k*) RICHTER l. c. p. 48.

(*l*) L. c.

vſu fuit, at vero illud nuper Cl. ELSE (*m*) quaſi ab obliuione vindicauit, quia mitius atque tutius reliquis auxiliis eſſe videbatur. Methodus haec eſt. Linteolum nummi magnitudine, maſſa cauſtica illitum, inferiori parte ſcroti imponitur, emplaſtro, ne dimoueatur, ſuperinducto. Sic ſenſim oritur eſchara, quae vel defluit, vel cultro perforari debet. Ex voluntate tamen auctoris non auferendum cauſticum prius eſt, quam integumenta communia atque ipſam vaginalem tunicam corroſerit. Semoto cauterio, ope ſuſpenſorii vnguenta adplicantur digeſtiua. Poſt viginti quatuor horas, quandoque etiam tres aut quatuor dies, aegrotus dolore in ſcroto, dorſo et inteſtinis conqueritur, et arteriarum pulſus accelerantur. Haec ſymptomata antiphlogiſticis, inprimis venae ſectione et clyſmatibus, praeclare mitigantur. Si eſchara defluit, ſub adſpectum venit tunica vaginalis, eaque cultello diſſecanda. Effluunt humores, et tunica vaginalis fruſtillatim cum pure eluitur. Intra quatuor aut ſex hebdomades euaneſcit durities ſcroti, et vulnus, vnde adhuc pus effluit, ſenſim conſolidatur. Scopus, quem laudatores cauſtici aſſequi annituntur, duplex eſt. Quidam enim integumenta tantum communia, non autem vaginalem tunicam cauſtico diſſoluere, hanc vero denudare et inflammare volunt. Quodſi ergo eſchara defluxit, vaginalem incidunt, vt humores effluant, atque hac ratione vniuerſae tunicae vaginalis inflammationem cieri, eiusque cum albuginaa coalitum effici poſſe putant. Quidam vero non integumenta ſolum communia, verum inuolucrum etiam vaginale cauſtico perrirere cupiunt, vt aquis via abſque cultro pateat, et tunica vaginalis ſuppuratione conſumatur. Ex quibus vero ſignis

conii-

(*m*) An Eſſay on the cure of the hydrocele of the tunica vaginalis teſtis, Lond. 1770.

coniicere possumus, vim caustici iam penetrasse ad tunicam vaginalem, eamque ita irritasse, vt, aquis eductis, inflammetur iusto gradu, ac cum albuginea coalescat, non liquet? Habet certe haec res multum difficultatis. Vis enim caustici non est in potestate nostra, quia ex diuersa corporis constitutione modo celerius, modo tardius, effectus suos edit; nescimus ergo, vtrum ad iustum vsque locum penetrauerit. Quare saepe necesse erit, vt vel nouum imponetur causticum, vel tunica vaginalis cultro discindatur. Porro vehementissimos causticum excitat dolores, quia sensim pedetentimque partes perurit. Magna est ergo irritatio, febrisque valida exspectanda. Saepe coniunctus est cum hydrope tunicae vaginalis testiculus scirrhosus. In hoc statu si causticum iam penetrauerit ad tunicam vaginalem, eamque corroserit, quandoque nimis sero morbi cognoscitur complicatio, et malum subito in cancrum degenerat. Eiusmodi exemplum hominis quadraginta annos nati FABRIC. HILDANVS (n) nobis cum communicauit. Denique causticum non semper perfecte sanat morbum, sed is redit, vt ex obseruationibus NEPOM. ab HVMBOVRG (o) constat, quare etiam DELATTRE ob vsu expertas atque indubitatas rationes, efficaciam caustici iam aspernatus est.

§. XXI.

Tunicae vaginalis extirpatio certum est morbum perfecte sanandi auxilium, quia haec quae, sedes morbi est, radicitus cultelli ope effoditur. Hanc medendi viam CELSVS (q) memorauit. ALBVCASEM (r) vero accurate descripsit, et, qua ratione suscipienda sit operatio, dilucide proposuit. Plerumque

Scro-

(n) L. c. (o) L. c. (p) L. c.

(q) L. c. (r) L. c.

ſcrotum et tunica vaginalis ex longitudine diſſecantur, haec autem, aquis euacuatis, fruſtillatim, attamen ſine laeſione teſticuli, reſecari debet. Quia vero iſta operatio aeque difficilis et aborioſa eſt, ac diuturna, SABATIER (s) eam breuiorem ac faciliorem reddere allaborauit. Ex illius ergo conſilio tunica vaginalis circumcirca denudatur, et antequam effluxerint humores, accus reſecatur. Obſeruationes, quas DOVGLASS, WHIT, GOOCH et LOVIS memoriae prodiderunt, allegat, et ex his ſymptomata hanc methodum comitantia longe grauiora eſſe docet: „Inprimis MEDALON, dicit, eam laudat, ſi vaginalis indurauerit, et quaſi ſcirrhoſa facta ſit, quo tempore DOVGLASS optimo cum ſucceſſu eam extirpauerit.„ Quia vero teſticulus inter extirpationem facile laedi poteſt, et tunica albuginea aëri exponi debet, non ſatis tuta eſt operatio, quae non ſolum vires aegroti comminuit, verum etiam omnia ſymptomata grauiſſima, eaque periculoſiſſima, procreat.

§. XXII.

Inciſionem veteres ex eo, vt SABATIER putat, tempore, quo perſpexerunt, morbum imperfecte poſſe ſanari, iam cognitam habuerunt; FARIC. HILDANVS autem primus eſt, qui poſt ſeculum vndecimum de ea loquitur. Magnam antiqiores medici et chirurgi inciſionem faciebant in ſcroto, denudabant tunicam vaginalem, eamque aperiebant. Quo fiebat, vt morbus, niſi labia vulneris ſtatim coirent, ſed in his oreretur inflammatio, perfecte ſanaretur. Quod ſaepe etiam accidebat, ſi tunicae vaginalis apertura ſatis ampla erat. (t) Neque vero ſatis intelligo, quid ſit,

(s) L. c.

(t) PAVL. Aegineta l. c. et M. A. *Seuerin* l. c.

ſit, quod noſtris temporibus huic mtodo fere omnis a pleriſque denegetur aſſenſus. In quacumque operatione chirurgica aetatis atque conſtitutionis corporis ratio habenda eſt, atque prius, quam fieri vel omitti debeat, cognoſcendum, vtrum aut bonum, aut malum exitum augurari liceat. Quod ſi itaque aegrotus laborat maraſmo et ſumma debilitate, vel cachexia cet. cuiusuis operationis chirurgicae, etiamſi ſit haud maioris momenti, felicem tamen euentum deſperare debemus. Illud axioma hic etiam valet plurimum. Quomodo is ergo, quaeſo ſperare, poterit, fore vt haec operatio proſpere atque ex ſententia ſuccedat, qui eam, licet aegrotus tali corporis vitio, inprimis leucophlegmatia, laboret; nihilo minus tamen audet ſuſcipere? Haec omnia ſymptomata vehementiam adaugent, eaque reddunt grauiora, naturam febris, quae hanc operationem neceſſario ſequitur, varie mutant atque exacerbant. Contra vero ſi aegrotus aetate adhuc floret, ac de reliquo perfecta corporis ſanitate fruitur, non eſt dubium, quin operatio feliciſſime ſuccedat. Corpus rite praeparari poteſt, quia plerumque in eo latent impuritates, quae poſtea per conſenſum neruorum irritant, idque eo magis, quia irritationis vis et magnitudo, quam parit operatio, per ſe ſatis vehemens eſt, et ſymptomata exaſperat. Omnia ſymptomata ſolummodo a partis morboſae ſenſibilitate pendent. Quare ſaepe fit, vt hic quoque ex ſumma ſenſibilitate delirium ſuboriatur, ad quod autem, et ad alia ſymptomata, phlethora et impuritates primarum viarum multum ſane conferunt. Neceſſe eſt ergo, vt vena incidatur, et leni cathartico aluus citetur, aegrotus vero carnium eſu et potu ſpirituoſorum ſe abſtineat. Diaeta ſit vegatabilis. Paullo ante operationem duodecim aut quindecim guttae laudani liquidi Sydenh. propinentur, quae ſpasmos ac irritationem

tionem coërcent atque infringunt. Quae si modum non excedunt, lenior inflammatio mitiorque febris euadit.

§. XXIII.

Ipsius operationis, ad cuius descriptionem iam progredior, in eo vertitur cardo, vt saccus ex omni longitudine aperiatur. Nisi enim incisura longitudinem tumoris sequitur, sub ipsa suppuratione in fundo sacci nondum dissecto pus colligitur, quod acrimonia sua symptomata adauget; Hoc vero vnaque reliqui humores euacuandi commode et liberius effluant necesse est. Tumor in anteriori parte aperiri debet, quia testiculorum situs et inuolucrorum cingentium structura impedit, quominus in parte posteriori incisuram facere possis. Ex Cl. Pottii consilio, quod nobis maxime arridet, operatio sic perficitur. Socius amplectitur scroti partem superiorem et posteriorem, vt humores versus anteriora cogantur, et saccus distendatur. Quo facto, scrotum et tunica vaginalis in anteriori parte cultro aperitur. Si chirurgus incisionem cultro etiam dilatare animo sibi proposuerit, tanta sit apertura, vt digitus index illius hiatum statim intrare possit; alias enim omnes humores effluunt, et subsequens tunicae vaginalis collapsus vulneris dilatationem difficilem reddit ac prohibet. Alii saccum vaginalem, scroto ab anulo ad fundum vsque inciso, ex omni longitudine, duce specillo sulcato, aperiunt, alii incisionem, cultro factam, forfice dilatant. Tunica vaginali rite dissecta, testiculus albuginea inuolutus sub adspectum venit, cuius quae sit conditio, accurate, commode ac opportune iam possumus explorare. Si est perfecte sanus, tunicae vaginalis cauum linteo carpto sicco oppletur, attamen leuiter, ne comprimatur testis, quia illius tunica albuginea magna sensibilitate gaudet. Vulneri impo-

nuntur lintela oblonga, vnquam applicatur suspensorium. Ad quartum vsque diem ligatura intacta relinqintur, quia ante hunc diem raro oritur suppuratio. Saepe autem fit, vt tunica vaginalis ea duritie ac crassitudine eua sit, vt nec post aquarum euationem se contrahat, ideoque dolorem non augeat solum, verum suppurationem etiam ducat. Quare MEDALON (*u*) aliquam huius tunicae partem in vtroque latere resecare suadet. Vaginalis fit dura atque crassa, si vel humores ope paracenterii aliquoties educti fuerint, vel morbus iam inueterauerit, et ex hac causa tumor valde increuerit. In quo statu chirurgus, rerum futurarum prouidus, minime aggreditur operationem obtinendae sanationis perfectae ergo; sed, suasore Cl. SCHMVCKERO (*w*) aliisque, punctionem praemittit, vt scrotum ac tunica vaginalis se contrahant, et humorum aditus ad has partes inhibeatur. Dolor et febris accommodatis auxiliis mitigari debent. Multum autem lenimenti affert et vsus suspensorii, et situs horizontalis. Dolores, qui plerumque operationem insequuntur in regione lumborum, clysmata emollientia ex floribus chamomillae, malvae et oleo lini optime leniunt. Abdomen panno laneo, decocto florum chamomillae madefacto, fomentetur. Finita operatione, internis etiam medicamentis inflammationi occurramus necesse est, inprimis potionibus ex nitro cum laudano liquido Sydenh. liquore anod. Hoffm. et syrupo florum papau. rhoeados paratis. Opium dum refrenat irritationes et spasmos, simul extinguit fomitem, ex quo facile inflammatio oriri potest vehementissima, atque ob eam rem antiphlogistici nomen vtique meretur. Pulsus magnus, latus, fortis et corpus plethoricum venae sectio-nis

(*u*) L. c.

(*w*) Wahrnehmungen 2. Theil.

nis necessitatem indicant. Increscente vero inflammatione, altero aut tertio die post operationem, vsu opii abstinere debemus. Conducit autem potio nitrata cum sale mirab. Glaub. quae sordes etiam ex primis viis subducit, vnaque impetum inflammationis minuit. Quarto die labia vulneris et testiculus iam intumuerunt, omniaque ad tactum dolent. Febre autem antea imminuta, quarto aut quinto die accedit suppuratio, quam digestiuis et cataplasmatibus emollientibus, ope suspensorii applicandis, adiuuamus. Puris fluor minuit dolorem et tumorem, cauum sensim fit angustius, et denique perfecta sequitur consolidatio. Nihilominus vsus suspensorii continuatus adhuc salutaris est, quia testis per aliquot tempus aliquam tumoris formam retinet.

§. XXIV.

Huc vsque diuersas hydropi tunicae vaginalis testiculi medendi vias pertractauimus. Iam vero restat quaestio, quaenam omnium sit optima et efficacissima? Eam profecto talem esse puto, qua tuto ac certo morbum sanamus, ita, vt nunqum reuertatur.

Tuto medemur huic morbo, praecipue si cognouerimus, quo statu, sano, an morboso, sit testiculus. Testiculi autem scirrhosi diagnosin, in primis praesente hydrope tunicae vaginalis, difficillimam esse, exercitatissimi quique chirurgi et medici ingenue profitentur.

Sola incisione testiculus ita denudatur, vt, illius quae conditio atque habitus sit, magnitudinem naturalem excedat, et scirrhosus sit, nec ne, curatius inuestigare possis. Quae vitia si adsint, aegrotus statim castrari debet. Ait quidem Cl. POTT (x), hanc

 viam

(x) Abhandl. vom Wasserbr. p. 177.

viam (loquitur de vſu ſetacei) in aegrotis diuerſae aetatis, et vbi neque cauſticum, neque inciſionem in vſum vocare licebat, feliciſſime ſe iniiſſe. Cauſas autem Cl. Auctor, ob quas morbum inciſione ſanare ei non licuerit, reticendas exiſtimauit. Praeter horrorem, quo forſitan aegroti animus perſtringi poſſit, quae inciſionem diſſuadeant, cauſas nullas ſubeſſe video, plures vero, quae iniectione, cauſtico, turunda, cannula et ſataceo abſtinere iubent. Inprimis vero huc ſpectat teſticuli morboſi ſuſpicio. In omnibus aliis medendi viis haec vitia vel nimis ſero, vel iuſto adhuc tempore cognoſcimus. Si hoc eſt, vnicum tantum ſupereſt auxilium, quo aegrotus ex orci faucibus eripi poteſt, nimirum teſtis extirpatio, quae ſine inciſione nulla eſt. Quia ſaepe accidit, vt chirurgus dubitet, tumor magis ſit ſarcocele, an hydrops tunicae vaginalis, vel non poſſit ſupicari teſticulum morboſum, hinc omnibus aliis auxiliis anteponenda eſt inciſio, cuius ope haec omnia manifeſta fiunt. Cl. Gooch (*y*) fluctuationem in tumore ſcroti diſtincte tactu percipiebat. Quia vero teſticulum morboſum ſuſpicabatur, ſetaceo, cauterio et turundae inciſionem praeferebat; et cum poſtea teſticulum ſcirhoſum deprehenderet, eum amputabat, et aegrotus breui tempore ex morbo conualeſcebat. Inprimis Cheselden et Sharp hanc curationis rationem reprehendunt, quoniam grauia ſymptomata; puta, vehementiſſimam inflammationem, dolorem, febrem ſymptomaticam etc. excitet. Nonne autem ex Cl. virorum obſeruationibus ſatis conſtat, eadem ſymptomata reliquas etiam medendi vias conſequi? Ipſe Cl. Pott (*z*), qui nihil praetermiſit, quantum facere potuit, quin ſaltem vſum ſetacei ab omni vituperatione defenderet, ingenue fatetur, ſe omnes

(*y*) Medical. et chirurgical obſeruations. l. c.

(*z*) L. c.

omnes medendi vias ab auctoribus laudatas, tentasse, easque omnino omnes dolorem, inflammationem, febrem symptomaticam, quin etiam vitae periculum intulisse. Quodsi operatio in corpore sanae, et cuiuis operationi chirurgicae accommodatae constitutionis, et cum necessaria circumspectione instituitur atque perficitur, symptomata intra modum se continent, id quod vsus et experientia iam satis comprobauit. Non enim memini, me vnquam obseruationem legere, aegrotum, hac specie hydropis laborantem, de reliquo autem perfecte sanum, vsu incisionis mortem oppetiisse. Si ergo in aliis medendi viis ea non adhibetur cautio, eadem etiam symptomata periculosa insequentur. Constitutionem enim corporis morbosam, humorum prauitatem, dispositionem putridam et scorbuticam, et irritabilitatem, impotentiam, animi perturbationes aliaque vitia aeque reliquas methodos, ac incisionem, nisi antea emendari possint, periculosam reddere, quilibet, vel me non monente, facile perspiciet. Porro symtomata, quae ex impedito puris fluore propter vulneris angustiam oriuntur, hic cessant. Neque dolor enim noua incisione instauratur, neque febris et inflammatio augentur, quia incisio euacuandis humoribus vbique exitum iam patefecit.

Deinde certo ac perfecte morbus sanatur, si tunica vaginalis in vniuersum vel inflammatur, ita, vt vbique cum albuginea tunica coalescat, vel suppuratione destruatur. Incisio aptae partis, nimirum tunicae vaginalis, et quidem vniuersae, inflammationem ciet, quia irritatio inde oriunda, eam solummodo ferit, atque satis valida est. Haec autem in ceteris medendi viis prorsus desiderantur, primum, quia ad vniuersalem vaginalis, praesertim nimis crassae, inflammationem excitandam non sufficit irritatio,

quam

quam illa corpora aliena ciere ſolent; deinde quia ſaepe non vaginalem, ſed potius albugineam et teſtem afficiunt, ideoque non grauia ſolum ſymptomata, ſed ſaepius etiam particularis inflammatio et coalitus oriuntur, atque aegrotus in eundem morbum incidit. Id quod obſeruationes Cl. virorum ſatis docent et extra dubitationis aleam ponunt. E contrario POTT, WARNER et omnes, qui inciſionem in vſum vocarunt, morbum inciſione, licet nihilominus aliam atque aliam medendi viam ad medicationem radicalem obtinendam offerant, ſemper tamen perfecte ſanatum eſſe fatentur. Quae cum ita ſint, non eſt, quod inciſionem longe tutiſſimum ac certiſſimum hydropem tunicae vaginalis teſticuli perfecte ſanandi auxilium praedicemus. Eſt ergo optima efficaciſſima ceterisque longe anteponenda curandi ratio.

§. XXV.

Haec fere ſunt, Lector beneuole, quae de tunicae vaginalis teſticuli hydrope atque medendi viis variis ſpeciminis loco academici, pro virium imbecillitate, eaque, qua fieri potuit, breuitate, exponere volui. Me autem a viris maiori prudentia ornatis, iuſtisque rerum arbitris eorum, quae in pertractanda hac materia aut omiſi, aut commiſi, veniam facile impetraturum ſpero atque confido.

Errata

pag. 2 lin. 4 abdomine. lin. 9 quos. p. 8 lin. 8 inquit pag. 10 lin. 5 hydrops cyſticus. pag. 13 lin. 9. arſenico. p. 18 lin. 7. excitandam. p. 20 l. 21 unguenta emollientia pag. 21. lin. 7. coagmentatio p. 28 lin. 18 cauo 29. lin. 24 albuginea p. 32. l. 1 methodo.